

سیری در دنیای حسادت

در فرهنگ لغات فارسی واژه هایی از قبیل حسد، حسادت، حسود، حُساد و حسد آمده است که به ترتیب به مفهوم : رشک برنده، کسی که ثروت و نعمت و سعادت دیگران را نتواند ببیند و خواستار زوال آن باشد و همه چیز را برای خود بخواهد. حسد بردن، رشک بردن، زوال نعمت کسی را خواستن...

در فرهنگ لغات فارسی واژه هایی از قبیل حسد، حسادت، حسود، حُساد و حسد آمده است که به ترتیب به مفهوم : رشک برنده، کسی که ثروت و نعمت و سعادت دیگران را نتواند ببیند و خواستار زوال آن باشد و همه چیز را برای خود بخواهد. حسد بردن، رشک بردن، زوال نعمت کسی را خواستن.

در فرهنگ لغات فارسی واژه هایی از قبیل حسد، حسادت، حسود، حُساد و حسد آمده است که به ترتیب به مفهوم : رشک برنده، کسی که ثروت و نعمت و سعادت دیگران را نتواند ببیند و خواستار زوال آن باشد و همه چیز را برای خود بخواهد. حسد بردن، رشک بردن، زوال نعمت کسی را خواستن.

رشک برنده، کسی که حسد دارد، کسی که ثروت و نعمت و سعادت دیگران را نتواند ببیند و خواستار زوال آن باشد. حسودان، جمع حاسد. به مال و جاه کسی رشک بردن و زوال آنرا خواستن، بدخواهی، رشک. با توجه به این تعاریف می توان در مجموع حسود را کسی دانست که به مال و منال و موقعیت شخصی و اجتماعی دیگران در ابعاد مختلف بخل می ورزد و به بیانی ساده قدرت و توان و یا چشم دیدن پیشرفت دیگران را در تمام زمینه های اجتماعی ندارد و به محض حضور پیشرفت و ترقی دیگران از خود واکنش منفی و به دور از دایره ی انسانی به معرض نمایش می گذارد.

با این تفصیلات می توان حسادت را یک نوع ویژگی درونی قلمداد کرد و یا می توان از آن به عنوان یک عادت اجتماعی یاد کرد. ویژگی درونی بدین خاطر که ذاتاً در وجود همه ی افراد یافت می شود، ولی تأثیر آن در افراد شدت و ضعف دارد. و عادت اجتماعی بدین سان که خود را به صورت عاملی تکرار شونده که پایگاه ثابتی در ذهن افراد زده است ظاهر می شود.

دنیای حسادت دنیایی است مزمن و عقیم. دنیایی است که با ویژگی های بارز خود سعی در ایجاد بدبینی و بدخواهی در امور اجتماعی دیگران را دارد و البته با توجه به ظهور دنیای فناوری و تکنولوژی و رقابت های ناسالم در امور اجتماعی و زایش فرهنگی بنام چشم و هم چشمنی شدت آن نیز در بین اجتماع قوت بیشتر گرفته است.

دنیای حسادت دنیایی است که قدرت دیدن زیبایی ها و لذایذ دنیوی و پلکان ترقی افراد را در امور اجتماعی خواستار نیست. چه بسا در اغلب مواقع نیز با اینکه فرد حسود از وضعیت مالی و اجتماعی قابل توجهی برخوردار است، ولی تحت هیچ شرایطی پیشرفت دیگران را نمی خواهد و یا اینکه در اغلب مواقع با اینکه خود از شرایط و موقعیت مطلوبی برخوردار نیست، تحمل دیدن دیگران را در دایره ی پیشرفت رد می کند.

بنابراین در هر دو شرایط فرد حسود فقط به خود می اندیشد و به بیانی ساده تنها خود را می بیند و دیدن دیگران را تحت هیچ شرایطی مقبول نمی داند.

ولی از بهتر اینکه ما به ریشه یابی این دنیا بپردازیم و دریابیم که ریشه اصلی حسادت از کجا نشأت می گیرد و یا چه عواملی در ایجاد حسادت نقش موثری را ایفا می کنند؟ در پاسخ به این سئوالات باید گفت که ریشه ی اصلی حسادت را می توان به دو بخش تقسیم کرد : نخست تنگ بینی و تنگ نظری فرد حسود برمی گردد به یکسری کمبودهای اجتماعی که در جاده ی زندگی تجربه کرده است و چون فرد حسود همیشه با این کمبودها مواجه بوده لذا در جهت پوشش این کمبودها به دنیای حسادت روی آورده است که در این جا می توان گفت این نوع حسادت تقریباً انتخابی است.

یعنی فرد چاره ای جز انتخاب حسادت در جهت پاسخ به کمبودهای اجتماعی را نداشته است. در ثانی می توان گفت حسادت فرد ذاتی است. یعنی فطرتاً در خون فرد حسود، حسادت وجود دارد و تحت هر شرایطی نیز رهایی از آن هم میسر نمی افتد. لذا در این شرایط نوع عکس العمل حسادت در فرد می تواند به اشکال ذیل باشد.

۱) حسادتی که بصورت بسیار خفیف و ضعیف در افراد وجود دارد که تشخیص آن نیز بسیار مشکل است و طبعاً این نوع حسادت مشکل زا هم، نیست.

۲) حسادتی که بصورت متوسط در افراد یافت می شود که تشخیص آن نیز آسان بنظر می آید و طبعاً این نوع حسادت به نوبه ی خود می تواند مشکلاتی را نیز به همراه داشته باشد.

۳) حسادتی که شدت دارد و یا پر شدت است و یا به بیانی نسبت به هر کنش واکنشی شدید را به همراه خود دارد که این نوع حسادت به خاطر شدت آن، دیگر نیازی به تشخیص را ندارد و در امور اجتماعی نیز به راحتی چهره می نماید. به هر روی با توجه به زیبایی های ویژه ای که در دنیای مادی وجود دارد و با نظر به اینکه انسان ذاتاً موجودی خودخواه و سودجو و قدرت طلب می باشد و همیشه در تکاپو در جهت رسیدن به اهداف دنیوی با برداشتن موانع پیش روی خود است. لذا با این وجود نقش حسادت نیز در ترقی و تعالی این اهداف می تواند نقشی مؤثر و سازنده باشد.

دیگر اینکه اختلاف طبقاتی نیز در ایجاد حسادت آن هم بصورت شدید تاثیر فراوان دارد و یا ندیدن واقعیات افراد و دیدن و توجه به خیلی از ویژگی هایی که در واقع غیر واقعی اند، طبعاً در شکل گیری مقوله ی حسادت بی تاثیر نیست. اما مهمتر از این موارد دنیای معنوی است که دقیقاً مقابل دنیای مادی و مقوله ای بنام حسادت در این دنیا قرار گرفته است. دنیای معنوی چون نگاهی به لذایذ دنیوی و معنویات چشم گیر آن را ندارد ، بالطبع نقش آن در زدودن و کم رنگ کردن دنیای حسادت بسیار موثر است. موثر به این خاطر که به همه چیز در این دنیا با نگاهی مثبت و منتج می نگرد و بدخواهی و بدشگونی را نسبت به پیشرفت انسان مقبول نمی داند، چرا که مهمترین فاکتور دنیای معنوی پاک کردن قدم های مسموم و عقیم دنیای حسادت تحت هر شرایطی است. بنابراین همانطور که انبیاء و ائمه اطهار و کتاب مقدس قرآن بر انکار و رد دنیای حسادت تاکید مؤکد دارند و در این خصوص نیز علما و اندیشمندان و ادبا نیز در سروده ها و گفته های خود بر وجود آن مهر ابطال زده اند. لذا تردیدی نیست که می بایست با این دنیا یعنی دنیای حسادت فاصله گرفت و در وصل و عین شدن با دنیای معنوی کوشید. چه اینکه فرد حسود تحت هیچ شرایطی از حسادت خود منفعت نمی برد و هر آنچه که حاصل می آید، طبعاً ضرر و زیانی است که به زندگی دنیوی و اخروی خود وارد می سازد.